

© JORDEN VAN DER VEE

Eurocraat of dakloze, iedereen heeft een thuis nodig.

Tentoonstelling > Mijn thuis is waar mijn doodskist staat

Hedendaagse nomaden

BRUSSEL – Wat is de overeenkomst tussen een eurocraat en een dakloze? Het lijkt het begin van een flauwe mop. Maar voor Ann Van de Vyvere is het dodelijke ernst. De kunstenaar uit Etterbeek leidt dit jaar een sociaal-artistiek project op uitnodiging van de vzw Globe Aroma. Ze omschrijft het als 'een objecttentoonstelling door nieuwkomers, expats, vluchtelingen en daklozen'. De tentoonstelling heet *Home & away* en zal vanaf vrijdag 2 april te bewonderen zijn in het Jubelparkmuseum. "Het zijn allemaal mensen zonder vaste verblijfplaats, thuislozen, hedendaagse nomaden."

Het atelier van Globe Aroma, een vzw die kansen wil bieden aan 'nieuwkomers met artistieke capaciteiten', zit op de Sint-Jorissite aan de Celrebroersstraat in het centrum van de stad. Het is er een gezellige boel. Een bonte verzameling mensen is druk aan het klussen of hangt een beetje rond op de bank of rond de keukentafel. Het gekleurde licht en de kleurrijke kunst aan de muren versterken de al zo gemoedelijke sfeer nog. Overal staan kunstwerken in wording.

Het project heeft zeventien deelnemers, vertelt Ann Van de Vyvere. De meesten zijn dakloos geweest, een enkeling is dat nog. Vier of vijf werken er bij de Europese instituties. "Ik heb ze allemaal gevraagd een aantal objecten tentoon te stellen die ze altijd bij zich hebben, of die hen doen denken aan thuis. Dat zijn heel concrete, soms mooie, soms rare objecten. Een deelnemster, die voor haar werk op drie verschillende plekken woont, heeft bijvoorbeeld altijd een mixer bij zich. Om

© JORDEN VAN DER VEE

soep te maken. Dat is haar manier om zich ergens thuis te voelen."

Van de Vyvere heeft er bewust voor gekozen om ook eurocraten uit te nodigen. "Ik kijk met veel nieuwsgierigheid naar die wijk. Ik woon al mijn hele leven in Brussel, maar kom nooit met die mensen in aanraking. Ze leven in hun bubbel en stappen daar niet zo makkelijk uit. Het was moeilijker daar deelnemers te vinden dan onder de daklozen."

Vanavond krijgen de deelnemers een opdracht. Ze moeten allemaal een korte tekst schrijven over de objecten die ze hebben gekozen en waarom. Die zullen dan gebundeld worden en als gids voor de bezoeker dienen. "Het is ook de bedoeling dat de deelnemers

zelf gaan gidsen," zegt Van de Vyvere.

Thuis voor iedereen

In het midden van het atelier staat een doodskist. Geen echte, maar eentje van polyester. Hij is gemaakt door Jean-Marie, een Rwandese vluchteling die al jaren in België woont. Waarom zo'n droevig object? Hij citeert een Afrikaanse wijsheid. "Chez soi," legt hij uit, "is waar je je voorgoed te rusten legt. Ik heb geen *chez moi* meer. Ik heb mijn geboortedorp twintig jaar geleden verlaten. Nu is het in handen van een rijke Amerikaan." Hij is filosofisch. "Chez moi is, voor mij, waar ik naartoe ga."

Vera komt uit Oekraïne. In de laatste achttien jaar heeft ze in zeven verschillende landen gewoond en is ze elf keer verhuisd. Ze woont nu bijna een jaar in Brussel. "Niet lang geleden zat ik in een serieuze crisis, over waar ik thuishoor, waar mijn wortels liggen. Ook daar waar ik oorspronkelijk vandaan kom, voel ik me een buitenlander. Totdat ik begreep, zoals ook Jean-Marie zojuist vertelde, dat ik altijd thuis ben daar waar ik me op dat moment bevind."

Zij koos haar oude paspoort tentoon te stellen, een fles water en wat medicijnen, aangevuld met een orthodox icoontje en een hamsa, een amulet van een hand met een oog in het midden. "Ik ben ooit hals-overkop geëvacueerd toen ik in Georgië werkte. Ik had maar een paar minuten tijd om wat spullen bijeen te graaien. Wat kies je dan? Ik besepte dat je maar heel weinig spullen echt nodig hebt. Het icoon en de amulet staan voor bescherming. Wie je ook bent en waar je ook vandaan komt, je hebt altijd een gevoel van veiligheid nodig."

Het is een beetje een moeizame avond, vindt Van de Vyvere. Niet iedereen is komen opdagen. "Zou het iets met de lente te maken hebben?" Maar over het algemeen is ze heel tevreden over het engagement van de deelnemers. "Ik was daar wel een beetje bang voor. Het is niet altijd gemakkelijk om je te engageren in zo'n project als je geen dak boven je hoofd hebt." Met de tentoonstelling wil ze benadrukken dat iedereen een thuis nodig heeft. "Ik wil dat mensen gaan reflecteren over hun thuis. En dat kan alleen door ook de rest van de samenleving in acht te nemen." Een protest? "Nee..." Echt niet? "Oké, misschien toch een beetje."

Philip Ebels

■ Vernissage op donderdag 1 april, 19 uur in het Jubelparkmuseum. Meer op www.irmafirma.be en www.globearoma.be